

vzdělávání, Logopedický asistent), ale pozitivní dopad v přímé práci s dětmi je patrný pouze v těch školách, kde o tyto kurzy projeví učitelé zájem. Dle dat MŠMT se v roce 2013 zúčastnilo programu Podpora logopedické prevence v předškolním vzdělávání celkem 134 mateřských škol. V roce 2014 to již bylo 222 mateřských škol.

1.2.10 Podpora rozvoje gramotností

Z hlediska rozvoje gramotností v obecném slova smyslu se mateřským školám nejlépe daří rozvíjet sociální gramotnost. Z hospitačních záznamů jednoznačně vyplývá, že děti ve více než 90 % přirozeně uplatňují společenské návyky a dohodnutá pravidla soužití ve třídě. V tomto pozoruje ČŠI pozitivní trend, zejména pokud jde o společné vytváření pravidel a jejich vhodné uplatňování při sociálním učení.

U předčtenářské gramotnosti se ukázala jako velmi dobrá podpora verbálního projevu, a to konkrétně dovednost převyprávět zážitky nebo sdělit své potřeby. Dle hospitačních záznamů děti přirozeně vyprávěly to, co slyšely, viděly nebo zažily v průběhu 91,5 % hospitací. Poměrně ucházející úroveň je také v dovednosti dětí rozlišovat písmena (61,6 %). Děti projevovaly i zájem o knihy, a to během 59,8 % hospitací. Naopak se dlouhodobě školám nedaří efektivně podporovat práci s textem. Jen ve 44,6 % hospitací bylo patrné, že děti kreativně navazují na vyslechnutý text. V této oblasti opakovaně upozorňujeme, že práce s textem je pro podporu předčtenářské gramotnosti velmi důležitá, ale velká část učitelů nevolí adekvátní metody, které by kreativitu dětí požadovaným způsobem podnítily.

Také podpora matematické gramotnosti je předmětem dlouhodobého sledování ČŠI. Z dostupných záznamů vyplývá, že situace je velmi podobná jako v předchozím školním roce. Děti se sice velmi dobře orientují v prostoru a v ploše (83,9 % případů), ale orientace v elementárním počtu je nižší (72,2 %) a řešení jednoduchých problémů či hledání variací řešení je ještě slabší (pouze 67,7 %). Dokládá to také, že učitelé tuto oblast v předškolním vzdělávání podceňují, případně že si nejsou jistí, jak správně postupovat, a proto si ji během inspekční návštěvy vůbec nezvolí.

V rámci přírodovědné gramotnosti bylo zjištěno, že při 90,2 % provedených hospitací měly děti elementární poznatky o okolním prostředí a v 65,4 % byly vedeny k péči o životní prostředí. Ve více než třech čtvrtinách navštívených tříd (76,4 %) byly děti podněcovány k cílenému pozorování a v téměř polovině (43,4 %) měly příležitost k experimentům.

1.2.11 Podpora rozvoje v oblasti přírodních věd a ekologické výchovy

ČŠI sledovala rozvoj v oblasti přírodních věd a ekologické výchovy v 612 mateřských školách. V nich a v jejich okolí bylo zjišťováno vytvoření vybraných podmínek vhodných pro rozvoj zájmu o přírodní vědy a ekologickou výchovu. V 66 % navštívených MŠ byla v dostatečné míře zajištěna odborná literatura (encyklopedie, atlasy, klíč k určování rostlin apod.) a počítačové výukové programy pro vzdělávání dětí v oblasti Dítě a svět. Koutek živé přírody byl zjištěn jen v 45 % MŠ. Podobně vybavení pomůckami, které by umožnily dětem ve škole experimentovat, bylo k dispozici v méně než polovině MŠ (44 %).

Školní zahrada poskytovala v dostatečné míře příležitost k pozorování a zkoumání přírody na většině MŠ (68 %). V okolí školy byly příležitosti k pozorování a zkoumání naplněny u ještě více škol (88 %). Navíc většina sledovaných MŠ (61 %) často doplňovala praktické poznatky ze světa přírody při jednodenních výletech nebo ve škole v přírodě apod.

V mateřských školách byl sledován způsob začlenění rozvoje zájmu o přírodní vědy a ekologickou výchovu do vzdělávacích programů. Toto začlenění bylo zaznamenáno téměř ve všech mateřských školách. Tři čtvrtiny navštívených mateřských škol začlenily rozvoj sledované oblasti do integrovaných bloků, z nich téměř polovina promyšleně, necelá třetina spíše nahodile.

